

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 2376/2020
17.06.2020. године
Београд

Врховни касациони суд у већу састављеном од судија Звездане Лутовац, председника већа, Јелене Боровац и Драгане Маринковић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., против туженог мал. АА из ..., чији је законски заступник мајка ВВ из ..., коју заступа пуномоћник Наташа Стојановић, адвокат из ..., ради измене одлуке о издржавању, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж2 607/19 од 28.11.2019. године, у седници одржаној 17.06.2020. године, донео је

РЕШЕЊЕ

УКИДАЈУ СЕ пресуда Апелационог суда у Новом Саду Гж2 607/19 од 28.11.2019. године и пресуда Основног суда у Старој Пазови, Судска јединица Инђија П2 147/19 од 06.09.2019. године и предмет враћа првостепеном суду на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Основног суда у Старој Пазови, Судска јединица Инђија П2 147/19 од 06.09.2019. године, ставом првим изреке усвојен је тужбени захтев, па се мења обавеза тужиоца, тако што престаје обавеза тужиоца да доприноси издржавању туженог, мал. ББ, установљена пресудом Општинског суда у Инђији П 384/08 од 15.12.2008. године, која је преиначена пресудом Окружног суда у Сремској Митровици Гж 794/09 од 05.05.2009. године, са даном 22.08.2018. године, као даном подношења тужбе. Ставом другим изреке обавезан је тужени да тужиоцу накнади трошкове поступка у износу од 15.800,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж2 607/19 од 28.11.2019. године, жалба туженог је делимично усвојена и делимично одбијена, па је првостепена пресуда потврђена у делу одлуке о главној ствари, а решење о трошковима поступка садржано у првостепеној пресуди је преиначено и захтев тужиоца за накнаду трошкова првостепеног поступка је одбијен. Захтев туженог за накнаду трошкова другостепеног поступка је одбијен.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужени је благовремено изјавио ревизију због погрешне примене материјалног права, са предлогом да се прихвати одлучивање о ревизији, као изузетно дозвољеној.

Врховни касациони суд је оценио да је ревизија дозвољена по члану 403. став 2. тачка 1. Закона о парничном поступку ("Службени гласник РС", број 72/11... 87/18) у

вези са чланом 208. Породичног закона, испитао је побијану пресуду на основу члана 408. ЗПП и утврдио да је ревизија основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни касациони суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању пресудом Општинског суда у Инђији П 384/08 од 15.12.2008. године, која је делимично преиначена пресудом Окружног суда у Сремској Митровици Гж 794/09 од 05.05.2009. године, обавезан је тужилац да на име доприноса за издржавање малолетног ББ плаћа месечни износ од 4.000,00 динара. У време доношења наведене пресуде, малолетно дете је имало 2,5 године, а сада иде у школу, па су се његове потребе повећале, тако што је за одећу, исхрану, становање и опрему за школу потребно месечно издвојити 20.000,00 динара. Малолетно дете живи са мајком и њеним ванбрачним партнером, при чему она нема обавезу издржавања према другим лицима, а иначе прима социјалну помоћ у износу од 8.300,00 динара месечно и дечији додатак за малолетно дете у износу од 3.400,00 динара месечно, а повремено иде у надницу и остварује приходе по том основу. Тужилац је корисник инвалидске пензије у износу од 10.468,86 динара, која му се исплаћује два пута месечно у износима од по 4.624,09 динара, док се преостали део обуставља као предмет извршења. Тужилац је инвалид треће категорије и код њега постоји битно и трајно умањење радне способности, али је с обзиром на степен оштећења здравља и животну доб (... година), дошло до трајног и потпуног губитка способности за рад. Код тужиоца су присутне тешке дегенеративне промене кичменог стуба и зглобова, што доводи до дуготрајних болова и смањене покретљивости, те немогућности дужег стајања и седења, као ни подизања терета тежег од пар килограма. Код тужиоца је дошло и до хроничног озлеђивања већег броја живаца, који полазе из кичмене мождине, што је узроковало ишијас, оштећење сензибилитета и моторне снаге и обострани ... синдром. Присутне су и промене у психичкој сфери и прогресивни знаци органског пропадања можданих функција. Ради намирања доспелих обавеза по основу издржавања малолетног детета, у извршном поступку је продата кућа тужиоца у ..., због чега тужилац сада живи у ... код пријатеља, комшије му дају храну, а одећу скупља по За лекове му је месечно потребно од 5 до 6 хиљада динара. Тужилац је у листу непокретности број ... КО ... уписан као сувласник од 1/53 идеалних делова на парцели .../... од 53 м² и на породичној стамбеној згради изграђеној на тој парцели са сувласничким уделом од 1/3 дела. Тужилац је такође уписан као сувласник парцеле број ... површине 18 м² са 6/18 идеалних делова и помоћне зграде изграђене на тој парцели са ½ идеалног дела, која је такође уписана у лист непокретности број ... КО Међутим, тужилац је наведене непокретности отуђио ГГ у току 2005. године, поводом чега се води парнични поступак ради утврђења права својине на наведеним непокретностима.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су закључили да постоје услови за измену одлуке о обавези издржавања тужиоца према малолетном детету у смислу члана 164. Породичног закона, налазећи да су испуњени законски услови за престанак његове обавезе да доприноси издржавању малолетног детета.

Правно становиште нижестепених судова о постојању законских услова за престанак обавезе издржавања тужиоца према малолетном детету, засновано је на погрешној примени материјалног права.

Према члану 73. Породичног закона родитељи имају право и дужност да издржавају дете под условима одређеним овим законом, а по члану 154. став 1. тог закона малолетно дете има право на издржавање од родитеља. Висина издржавања може се смањити или повећати ако се промене околности на основу којих је донета претходна одлука (члан 164. наведеног закона).

Престанак издржавања регулисан је одредбама члана 167. Породичног закона, тако што је у ставу 1. прописано да издржавање престаје када истекне време трајања издржавања и смрћу повериоца и дужника издржавања, што овде није случај, док је у ставу 2. прописано, да издржавање може да престане када поверилац издржавања стекне довољно средстава за издржавање, осим ако поверилац издржавања није малолетно дете, као и када дужник издржавања изгуби могућност за давање издржавања или давање издржавања постане за њега очигледно неправично, осим ако поверилац издржавања није малолетно дете.

С обзиром да је у конкретном случају поверилац издржавања малолетно дете, то губитак могућности дужника издржавања за давање издржавања, или када је давање издржавања постало за њега очигледно неправично, не може бити законски основ за престанак обавезе тужиоца, као дужника издржавања, према малолетном детету.

По члану 281. Породичног закона, суд није везан границама тужбеног захтева за издржавање, па се одступање од начела диспозиције које је садржано у наведеној законској одредби, односи и на ову врсту поступка. Како је тужилац у току поступка предложио да се измени претходна судска одлука којом је одлучено о његовом доприносу за издржавање, у смислу укидања обавезе да доприноси издржавању (што је првостепени суд сматрао противтужбом), у таквој ситуацији суд је био овлашћен да оцењује услове за евентуално смањење висине издржавања изменом претходне одлуке, у смислу члана 164. Породичног закона, без обзира што је формално изостао такав захтев тужиоца, као дужника издржавања. Како обавеза издржавања малолетног детета не може престати због губитка могућности дужника издржавања за давање издржавања, то ће првостепени суд у поновном поступку утврдити, поред укупних потреба малолетног детета за издржавањем, које су повећане и објективне могућности тужиоца да учествује у издржавању мал. детета, као и могућности мајке детета, сходно одредбама чланова 160. и 162. наведеног закона, како би на основу правилно и потпуно утврђеног чињеничног стања оценио услове за измену претходне одлуке о издржавању, смањењем висине издржавања.

На основу члана 416. став 2. ЗПП, одлучено је као у изреци, а укинута је и одлука о трошковима поступка на основу члана 165. став 3. истог закона.

**Председник већа – судија
Звездана Лутовац, с.р.**

**За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић**